

Справа «Добертен проти Франції» (Dobbertin v. France)

У рішенні, ухваленому 25 лютого 1993 р. у справі *«Добертен проти Франції»*, Суд постановив, що:

- мало місце порушення ч. 1 ст. 6 щодо тривалості кримінального переслідування.

Відповідно до ст. 50 Конвенції Суд призначив сплатити заявнику 342 508 французьких франків як компенсацію моральної шкоди.

Обставини справи

Заявник, фізик за фахом, обіймав посаду молодшого наукового співробітника у французькому Національному науково-дослідному центрі.

19 січня 1979 року він був арештований поліцією. Його утримували під вартою до 25 січня, коли судовий слідчий Суду національної безпеки виніс розпорядження про утримання його під вартою до початку судового розгляду в обвинуваченні в перебуванні у зв'язках з агентами іноземної влади (Німецька Демократична Республіка) і в переданні останнім наукової інформації.

Розслідування було закінчене у травні 1981 року, але, у зв'язку із ліквідацією Суду національної безпеки того самого року, справу передано Військовому суду.

Подальше розслідування проводилося на підставі фактів, зібраних раніше.

Однак, у 1983 році, після ліквідації військових судів у мирний час, справу було знову передано іншим органам, цього разу до загальних судів.

Потім була ціла серія судових розглядів, ураховуючи п'ять апеляцій по пунктах закону в касаційний суд і рішення відділу обвинувальних висновків Ам'єнського апеляційного Суду, винесене в 1986 році, яке анулювало більшу частину проваджень, що були після травня 1979 року.

У вересні 1989 року справу передано на розгляд Паризькому суду присяжних, який 15 червня 1990 року визнав заявника винним і засудив його до 12-річного позбавлення волі. Заявник подав апеляцію. Касаційний суд скасував цей вирок 6 березня 1991 року і передав справу в Паризький спеціальний суд присяжних в іншому складі.

29 листопада 1991 року суд виправдав заявника. Обвинувачення не подало апеляції протягом 5-денного терміну, встановленого ст. 568 Кримінально-процесуального кодексу.

Зміст рішення Суду

П. Рольф Добертен заявив, що тривалість розгляду справи проти нього перевищила розумний термін, передбачений ч. 1 ст. 6 Конвенції.

Цей період тривав з 19 січня 1979 року, коли заявника арештували, до 4 грудня 1991 року, коли період, протягом якого обвинувачення могло подати апеляцію, закінчився.

Суд повторив, що обґрунтованість тривалості судового розгляду належить визначати з урахуванням критеріїв, закріплених у судовому прецеденті, і в світлі обставин справи, які в цьому разі називаються загальною оцінкою.

При розгляді справи були об'єктивні труднощі, які виникли з природи правопорушення, але вони не були достатньою підставою для виправдання загальної тривалості судового розгляду.

Крім того, окремі апеляції заявника в частині певних порушень, які допущено, були обґрунтовані.

Суд наголосив: держави повинні організувати свою судову систему в такий спосіб, щоб їхні суди могли задовольнити кожну вимогу статті 6 Конвенції.

з справи випливало, що судовий розгляд не був проведений належним чином.

Після того, як Суд національної безпеки і військові суди були ліквідовані, органи влади не вжили ніяких заходів для забезпечення швидкого розгляду справ, що перебували у провадженні ліквідованих судів.

Хоча окремі етапи судового розгляду завершувалися у прийнятні строки, загальна тривалість судового розгляду перевищила розумні межі.

Отже, було порушено ч. 1 ст. 6 Конвенції.

П. Добертен вимагав виплати 5 000 000 французьких франків як відшкодування немайнових збитків.

Суд наголосив, що заявник не претендував на виплату грошової компенсації за збитки, і що питання про затримання заявника не може бути предметом розгляду. З іншого боку, заявник зазнав немайнових збитків, за які суд присудив йому 200 000 французьких франків.

Пан Добертен також вимагав:

- а) 507 014,54 французьких франки для сплати гонорару адвокатам, які захищали його у процесі;
- б) 107 000 французьких франків по трьох позовах за наклепи на нього;
- в) 92 508 французьких франків як компенсацію за витрати, які він мав до розгляду справи органами Конвенції.

Європейський Суд задовольнив вимоги пункту (в) повністю, але відхилив вимоги по пункту (б). А щодо пункту (а), то він присудив заявнику 50 000 французьких франків.

Реферативний переклад з англійської мови та опрацювання рішення здійснено у Львівській лабораторії прав людини і громадянина НДІ державного будівництва та місцевого самоврядування АПрН України О. О. Бекетовим, Р. М. Москалем, Н. П. Ничай, М. Ю. Пришляк, Т. І. Пашуком, М. Б. Рісним, А.-М. Я. Хом'як.